

עבודת השם

פרשת "ויגש"

אותם האנשים להגלי יוסף וכל אחד הפציר בו מצד אחד עד שלא היה יכול יוסף לסבול האנשים שהיו שם ולכן דבר אל עבדיו בכעס שיציאו כל איש זר מעליו כי לא רצה לבייש את אחיו. ולא רצה להודיע להם פתאום שהוא יוסף כי בוודאי היו מתים מרוב צער. וכך הוזהירו חז"ל שאם אדם היה נעדר מביתו זמן רב, אסור לו להופיע פתאום בביתו, שהוא יכול לסכן בזה נפשות בני ביתו בראותם אותו בליל שיתכוננו לכך. לכן התחיל יוסף בדברים לאמור זה שאמרתם שאחיו של בנימין מת האם זה בטוח או לא. אמרו השבטים כן אדוני הוא מת. אמר להם יוסף כיצד אתם מדברים שקרים והרי מברתם אותו, אם כן מהיכן אתם יודעים שהוא מת ואני קניתי אותו כעבד ועכשיו אקרא אותו והתחיל לקרוא בקול גדול יוסף בן יעקב בא לכאן! יוסף בן יעקב בא לכאן ודבר עם אחיו! והשבטים התחילו להסתכל לכל ד' הרוחות לראות בואו וכשראה יוסף שדעתם נחה קצת אמר להם לאן אתם מסתכלים שם אני יוסף אחיכם האמיתי העוד אבי חי? (מעם לועז)

"ויגש אליו יהודה, ויאמר בי אדני, ידברנא עבדך דבר באדני אדני, (ויגש מדיח) בעצם אלו טענות היו לו עכשיו ליהודה, שדיבר אל יוסף בכעס? הלא הוא עצמו פסק את דינו "הנו עבדים לאדוני גם אנחנו גם אשר נמצא הגביע בידו" ואילו עתה כאשר הקל יוסף על העונש ואמר רק האיש אשר נמצא הגביע בידו הוא יהיה לי עבד, נמלך פתאום יהודה להתנגד ובתוקף רב, לפסק הוזה? ברם בתחילה היה סבור יהודה כי הניעה שעתם להיענש על חטא מכירת יוסף, ומידה כנגד מידה לא בטלה, הם מכרו את יוסף לעבד, והריהם נלקחים עתה כולם לעבדים, והצדיקו את דינם, וע"כ אמר מה שאמר, אבל משראה יהודה, שהוא משחרר את כולם, ולוקח דווקא את בנימין לעבד, שבכלל לא השתתף במכירתו אז התברר לו שזו רק סתם עלילת שווא, וע"כ "ויגש יהודה" להתנגד לעלילה זו, בתוקף ובדברים קשים (אלשיך לוקט מאמרי חן)

"ויאמר יוסף אל-אחיו אני יוסף, העוד אבי חי?" (ויגש מה"ג) עד ששחו פניהם בקרקע. ומכאן למדו לנו חכמים לקח באומרים: אוי לנו מיום הדין אוי לנו מיום התוכחה. והרי יוסף קטן שבשבטים היה, ובכל זאת לא יכלו אחיו לענות אותו כי נבהלו מפניו, עאכ"ו כשמלך מלכי המלכים הקב"ה שהאדם עתיד ליתן לו דין וחשבון על כל מעשיו. וכשיקרא לו הקב"ה וישאלו: למה לא קבעת עתים לתורה בכל יום, ולמה לא היית זהיר ללבוש ארבע כנפות כל יום. ולמה היית מדבר בתוך בית הכנסת שהוא מקום קודש שהשכינה שורה בו, וכיצד העזת להיטבע בשם ה' ובתורה הקדושה ולדבר לשון הרע, ולגנוב ולעשוק ממון אחרים, או לקחת בגדו במשכון וציערת אותו עד ששילם לך, וכדומה משאר העבירות שהעולם דש בהם, עד שנשכחו מלב, בוודאי לא יעצור האדם כוח לעמוד בפני הקב"ה. והשבטים נצטערו כל כך שנפלו ממש מתים, ועשה הקב"ה נס וחיו. (מעם לועז)

"ולא יכל יוסף להתאפק, לכל הנצבים עליו, ויקרא, הוציאו כל-איש מעלי:" (ויגש מה"א) ועד אז לא רצה יוסף להתוודע אל אחיו שהיה חושש שמא יהרגוהו כדי שלא יתביישו אבל עכשיו ששמע שהם מתכוונים להרוס עיר אמר יוסף, מוטב שאיהרג ובלבד שלא תיחרב עיר שלמה כי עכשיו שהם זועמים כ"כ לא איפשר מהם ע"י זה שאתן להם את בנימין ועוד על פי מה שכתבנו בפרשת מקץ שכל המהומה הזאת לא עשה יוסף כדי לצער את אחיו או להנקם מהם ח"ו אלא לבון אס הם אוהבים אותו כי לפי ההנהגה שלהם עם בנימין למד על עצמו שראה עד כמה משתדל יהודה לטובת בנימין ושם נפשו בכפו כדי להצילו או ידע שיש להם לב טוב כלפי בני רחל, ולכן החליט להתוודע אליהם. ויש אומרים שירד מלאך בדמותו של יוסף והוא שגרם להם את כל הצער הזה. כדי שצער זה יהיה להם כפרה על מכירת יוסף.

הוציאו כל איש מעלי ר"ל שהיו שם הרבה מצרים ומאנשי פרעה, וכולם ביקשו ממנו לחון את בנימין בשומעם את דברי יהודה שהסביר כי אביו עזול למוות מחמת צער וכך נפלד כל

במשנה באבות (פ"ג, מ"א) "דע מאין באת ולאן אתה הולך ולפני מי אתה עתיד ליתן דין וחשבון". לכאורה דין וחשבון אינם בסדר הנכון? שהרי קודם יש לעשות את החשבון ורק לאחר מכן ניתן לחרוץ את הדין? וא"כ התנא היה צריך לומר חשבון ודין? אלא כאשר נשמתו של אדם עולה לאחור אריכות ימים לעוה"ב האמת, ועומד ליתן דין על מעשיו בעוה"ז, עוברים מלאכים ושואלים אותו: רבי יהודי! אולי יש לך זמן עבורנו? אנו זקוקים לשכל ישר שיחוזה את דעתו הצודקת בעניין מסובך שלפנינו, ואז האדם חושב שבאו לכתובת המדויקת, ושוטחים לפני אותה הנשמה את סיפורה המורכב, בו זקוקים לשיפוט צדק ללא משוא פנים, ואכן הנשמה עושה כמיטב כושר שיפוט ופוסקת את דינה, ואז לאחר פסק הדין, מתברר

16:20	כניסת השבת
17:24	צאת השבת
16:43	שקיעה
17:55	ר. תם
6:45	הנץ

הפסרה: "ויהי דבר ה' אלי"

שהוא עצמו שימש כשופט של עצמו, ויוצא שבמו פיו פסק לעצמו את דינו. ולכן אומר התנא דווקא הסדר יהיה "דין וחשבון" קודם פוסק האדם בעולם האמת את דינו ואז נערך החשבון. (מאמר אפרים)

"יִיאָמַר פְּרָעָה, אֶל-יַעֲקֹב: כַּמָּה, יָמֵי שְׁנֵי חַיִּידֶי." (ויגש מרח)
 וכמו שמסופר על החת"ס שהיה מוסר שיעור בשיבה והביא את דברי הרשב"א אך איזה בחור אמר על דברי הרשב"א דברים אלו עקומים נזף בו הרב ואמר לו: חמור! תלמידיו לא הבינו מדוע כינה את אותו תלמיד דווקא בשם חמור, השיב להם הרב, נאמר אם ראשונים כמלאכים אנו כבני אדם, ואם הם כבני אדם אנו כחמורים, ולא כחמורו של פנחס בן יאיר...

וא"כ אם תלמיד זה לא מחשיב את הרשב"א כמלאך אלא כב"א רגיל הרי הוא חמור. כמה אדם צריך לזהר בכבוד ת"ח וכן לא לשמוע בזיון ת"ח ואם שמע חייב למחות, כמו שמובא מעשה (בגמ' בב"מ דף פד ע"ב) על ריא בנו של

רשב"י, כשנפטר ביקש מאשתו שיניחו אותו בעליה, משום שאז הת"ח כעסו עליו וחשש שלא יקברוהו בכבוד, והגמ' אומר שהוא שהיה שם לא פחות משמונה עשרה שנה ולא יותר מעשרים ושתיים שנה ולא הסריח, אבל יום אחד ראתה אשתו שיצא מאזנו תולעת, פחדה מאד וחששה שכעת הוא יסריח, בא לה ר"א בחלום ואמר לה אל תפחדי זה כלום, והתולעת מה שיצא מאזני משום שיום אחד שמעתי בזיון של ת"ח אחד ולא מחיתי. (מאמר אפרים)

"וַיִּלְקֹט יוֹסֵף, אֶת-כָּל-הַכֶּסֶף הַנִּמְצָא בְּאֶרֶץ-מִצְרַיִם וּבְאֶרֶץ כְּנָעַן." (בראשית מ"ד)
 וכשראה יוסף שעל כל המטבעות הייתה צורה של עכו"ם, והלכה אומרת שאין יהודי יכול לבטל עבודה זרה שברשותו אלא טעונה שריפה, אבל אם הגוי ביטל את העבודה זרה מותר להנות מימנה אחר כך, לכן כשהיו הגויים נותנים לו המטבעות היה אומר להם שיבטלו את העבודה זרה ע"י שיטברו את המטבעות ואחר כך יביאו לו, וזהו שכתוב "בשבר אשר הם שוברים" (מפרן רבינו עובדיה יוסף שליט"א)

סיפור בהמשכים "תן פחדך" חלק ב

קיצור: מהומה בבית הפריץ. סכום כסף גדול נגנב ונעלם, ואין שום עקבות וסימנים שיוכלו לסייע בתפיסת הגנב. הפריץ השתולל מכעס, וכמו במקרים רבים אחרים החליט להפנות את זממו כלפי היהודים. **המשך:** במעמד ההוא, הבטיח הצדיק, יוחזר לפריץ סכום הגנבה. הבקשה המיוחדת עוררה התרגשות בבית הפריץ, שהבינו כי נכונה להם הפתעה על-ידי הצדיק, שהיה ידוע כעושה נפלאות. בציפייה דרוכה המתינו גם באי ביתו של רבי זושא, ויותר מכולם הגביר, שבימים האחרונים היה שרוי במתח רב. בהגיע היום, כינס הפריץ את כל בני-ביתו ומשרתיו באולם גדול, והמתין לבוא הצדיק. הכול הביטו ברבי זושא ביראת כבוד, כשהופיע ומקלו בידו. הוא בירך את הפריץ בשלום ואחר-כך עמד וסקר את כל העומדים. לפתע פנה הצדיק אל הפריץ ושאל: "האם לא חסר כאן משהו ממשרתי הפריץ?". ציווה הפריץ לעבור ולחפש היטב בכל אחוזתו, ואכן, החיפושים נשאו פרי. באורות הסוסים נמצא אחד המשרתים, עובד נחות, שתפקידו היה לאסוף את הזבל באורות ולהביאו למקום איסופו בקצה האחוזת. חישימהר הובהל המשרת אל אולם ההתכנסות ועמד בין חבריו, על פניו ארשת תמימה ואדישה, כלא יודע לשם מה כל ההתכנסות הזאת. רבי זושא כביכול אף לא הבחין בו, ופתאום פתח וקרא בקול גדול את המילים מתפילת הימים הנוראים: "ובכן תן פחדך ה' אלוקינו על כל מעשיך, ואימתך על כל מה שבראת".... באותו רגע התרחש דבר מוזר. בהלה בלתי-מוסברת נפלה פתאום על אותו משרת, ושיניו נקשו מרוב פחד ורעדה. ברגליים כושלות יצא ממקומו והתקדם בקושי, עד שעמד לפני רבי זושא, ופנה אליו בתחנונים שיפסיק את דיבורו. "מה רצונך?", שאל הפריץ, שעדיין לא הבין את פשר ההתרחשות. או-אז הודה המשרת בקול בוכים, כי הוא שגנב את הכסף... כל הנוכחים הוכו בתדהמה. הם לא ציפו להתפתחות כזאת. קשה היה להם לקלוט את המחזה שראו עיניהם – הצדיק אמר כמה מילים סתומות ופתאום הודה המשרת בגנבה. שומרי הפריץ כבר תפסו בו בחוזקה, ורבי זושא אמר להם: "לכו עמו ויביא את הכסף ממקום מסתור". הלך המשרת ועמו השומרים, עד שהגיעו לאורות הסוסים. שם, מתוך חפירה עמוקה, הוציא הגנב צרור גדול, כפי שהחביאו שם לאחר המעשה, ומסרו לדיהם. לא עברו רגעים אחדים ובידי הפריץ המשתאה היה כל הסכים שנגנב בשעתו. הפריץ ואנשיו נוכחו לראות בעיניהם בנפלאות הצדיק, ולא פסקו מלהלל את אלוקי היהודים המעמיד להם אנשים קדושים וצדיקים, ומגן עליהם בכל עת. **סוף!**

פנית ההלכות "דיני חולה שאין בו סכנה בשבת"

ע"פ ילקוט יוסף כ"ר ד'
 לד. חולה שנפל למשכב, ואין בו סכנה, וצריך לאכול תבשיל, ואין שם אלא תבשיל שנתבשל ע"י עכו"ם, מותר להאכילו מתבשיל זה בשבת, ובלבד שהתבשיל יהיה עשוי מדברים המותרים. ואם הנוכרי בישל בשבת, צריך שלא יהיו בקדרה דברים האסורים משום מוקצה, שכבר נתבאר שאין לחולה לאכול מוקצה בשבת. (ילקוט"י שבת כ"ד ד' עמוד ק"ג)

לה. חולה שאין בו סכנה האוכל בשבת תבשיל שנתבשל ע"י גוי, צריך לברך קודם אכילתו, שהרי המאכל מצד עצמו הוא של היתר, ולא נאסר אלא מפני שנתבשל ע"י גוי. אבל חולה שיש בו סכנה האוכל דבר האסור מצד עצמו, כגבילה וטריפה, אינו מברך עליו ברכת הנהנין, כי אמנם התורה התירה לו לאכול מאכל איסור מפני הסכנה, אבל לענין ברכה, אינו מברך. (ילקוט יוסף שבת כ"ד ד' עמוד ק"ד)

עלון זה לעילוי נשמת!

ברוך עובדיה בן שרה	יגאל יוכפן בן שושנה
שרה בת סלמה	שלום בן משה
אסתר בת חנה	שלום בן אברהם
ציון עובדיה בן רחל	יחזקאל אליהו בן סמרה
נעמי לקס בת אסתר	יעקב לקס בן אסתר
רחל עובדיה בת אסתר	רבקה בת כאגו וחנניה
שלמה בן אליהו ושרה	אברהם דמתי בן אסתר
דוד שורחון בן חוה	

ת. נ. צ. ב. ה.

עורך ומגיש: שלום ע.
 המעוניינים לקבל את העלון למייל בתפוצה שבועית:
 יש לשלוח הודעה לאימייל: avodat.asem@gmail.com
 כמו כן ניתן להוריד את העלון באתר "לדעת" ו"דרשו"